BİR MEMLÛK KAYNAĞINDA YER ALAN OĞUZ/TÜRKMEN BOYLARI VE DAMGALARINA DÂİR BİR DEĞERLENDİRME

ALTAN ÇETİN*

Giriş

Memlûk müelliflerinin en önde gelen simalarından birisi, tarihçiliğinin yanı sıra İslâmî ilimlerde de yed-i tûlâ sahibi, Türk asıllı müverrih el-ʿAynî (1361/ 1451)'dir. el-ʿAynî, Ferec, el-Müeyyed Şeyh, Tatar, Barsbay ve Çakmak devirlerinde, muhtelif resmî görevlerde bulunmuş ve çok sayıda eser telif etmiştir. el-ʿAynî Türk asıllı olması ve Türkçeyi fevkalâde iyi bilmesi sebebiyle sultânlar ve ümerâ katında yüksek bir mevki ihraz etmişti. Kendisinden önce hiçbir kimsenin nail olamadığı bu istisnai konumu dolayısıyla el-ʿAynî çağdaşı yazarların ulaşamayacağı belge ve bilgiye ulaşıyor; olayları birinci elden yaşayanlardan sorup öğrenebiliyordu. Geceleri sarayda uyuyor, kendi yazdığı tarihini sultanlara okuyarak Türkçeye tercüme ediyor; resmen elçilik görevini deruhte ediyor; dolayısıyla olayları çok yakından takip ediyor ve biliyordu. Yazdığı eserlerden birisi de Sultan el-Müeyyed Şeyh'in hayatını ve devrini anlattığı *es-Seyf el-Mühenned fî Siret el-Melik el-Mü'eyyed "Şeyh el-Mahmûdî"*'dir. Memlûk tarihi bakımından taşıdığı önem yanında bu eser, Oğuzlar'ın yirmi dört boyundan yirmi ikisinin isim ve damgalarından bahsetmesi ve damgaları eserinde göstermiş olması bakımından da Memlûk tarihleri arasında müstesna bir yer işgal eder[1]. el-ʿAynî'nin eserinde bu bilginin var olduğu başta bunu ilk olarak zikreden Prof. Dr. Faruk Sümer olmak üzere bazı mütehassıslar tarafından bilinmekle birlikte, henüz ilim âleminde tam olarak değerlendirilmemiştir.

* Doç. Dr., Gazi Ünv., Fen-Ed. Fak., Tarih Bölümü.

[1] el-ʿAynî, *es-Seyf el-Mühenned fî Siret el-Melik el-Mü'eyyed "Şeyh el-Mahmûdî"*, (Tah. Fehîm Muhammed Şeltût-Muhammed Mustafa Ziyâde), Kahire, 1966–1967; K. Yaşar Kopraman, *el-ʿAynî'nin 'Tkdu'l-Cumanı'nda 15. Yüzyıla Ait Anadolu Tarihi İle İlgili Kayıtlar*, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 1971; M. Mustafa Ziyâde, *el-Mü'errihûn fî Mısr fî el-Hâmis 'Aşar el-Milâdî (el-Karn et-Tâsi' el-Hicrî)*, Kahire, 1949, s. 20–21; Muhammed Mustafa Ziyâde, "Makrîzî ve Çağdaşları", çev. Cüneyt Kanat, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, S. VIII, (1993), 219–232; Şemseddin Günaltay, *İslam Tarihinin Kaynakları*, İstanbul, 1991, s. 349–350; Donald P. Little, "Historiography of the Ayyubid and Mamluk Epochs", *Cambridge History of Egypt*, Vol. I, (Ed. Carl F. Petry), U.K., 1998, s.437; Marçais/Mükrimin Halil Yinanç, "Aynî", *İslâm Ansiklopedisi (MEB)*, c.1, İstanbul, 1993, s.70-72.

Biz bu çalışmada Fehim Muhammed Şeltût tarafından yayınlanan ve Muhammed Mustafa Ziyade tarafından kontrol edilen neşri esas aldık. Bu çalışmaya esas olan eserin tek yazma nüshası Fransız Millî Kütüphanesi'nde bulunmaktadır[2]. Bu makalede el-ʿAynî'nin Oğuzlar'a dâir verdiği bilgilerle ilgili kısım dilimize aktarılıp buradaki bilginin bir değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacaktır.

el-ʿAynî, Mısır Sultânı el-Melik el-Müeyyed Şeyh el-Mahmûdî için yazdığı eserini on bölüme ayırmıştır. "Bil ki Allah 18 bin âlem yaratmıştır..." sözleriyle başladığı ilk bölümde el-ʿAynî Mısır'a getirilen Türklerin çıkardığı hükümdarlardan olduğunu ifade ettiği sultânın aslı ve milliyeti ile ilgili bölümde Türk b. Yâfes'ten bahsettikten sonra Türklerin 20 büyük kabileden ve bu kabilelerin ise sayısız boydan meydana geldiğini yazmıştır. İşte Oğuzlar el-ʿAynî'nin listesindeki 20 büyük Türk kabilesinden birisi olarak zikredilmiştir. Daha sonra el-ʿAynî Türkmenlerin içinden çıktığını ifade ettiği Oğuzlar'a dâir bilgiler vermektedir.

es-Seyf el-Mühenned'deki Oğuzlar/Türkmenler'e Dâir Bilgiler

Burada önce eserdeki Oğuzlar'a dâir bilgilerin tercümesini vermek istiyoruz. Metinde, bu bilgilerin yanında, Oğuz boylarına dâir damgaların yer almış olması da son derece önemlidir. Rahmetli Faruk Sümer eserinde Oğuzlar'ın damgalarına dâir Kaşgarlı[3], Reşidüddin[4], ve Yazıcıoğlu'nda bulunan bilgiler ve damgaları kullanmıştı. *es-Seyf el-Mühenned*'deki bilgiler şu şekildedir:

"Oğuzlar'dan Türkmenler çıkar. Bunlar yirmi iki boydur. Her boyun hayvanlarında ve kapkacaklarında bulunan ve birbirlerinden ayrılmasını sağlayan bir damgası (alâmeti) vardır[5]. 1-En büyükleri Kınık (قنق) 'dır.

[2] el-ʿAynî, *es-Seyf el-Mühenned fi Siret el-Melik el-Mü'eyyed "Şeyh el-Mahmûdî"*, neşr. F. M. Şeltût, , s. k.

[3] Kaşgarlı Mahmud, *Divanü Lügat-it-Türk*, (Çeviren Besim Atalay), Ankara, 1985, s.55–58.

[4] Reşüdiddin, *Câmi' et-Tevârih*, (Tah. Behmen Kerimî), Tahran, 1374, s. 38–43.

[5] el-ʿAynî'nin bu giriş cümlelerinin Kaşgarlı'dan alıntı olduğunu düşündürecek kadar benzerlik bulunmaktadır. Kaşgarlı Mahmud Oğuzlar'a dâir verdiği bilgilerin başında şunları söylemektedir; "Bir Türk boyudur. Oğuzlar Türkmendirler. Bunlar yirmi iki bölüktür; her bölüğün ayrı bir damgası ve hayvanlarına vurulan alâmeti vardır. Birbirlerini bu belgelerle tanırlar.", Kaşgarlı Mahmud, *Divanü Lügat-it-Türk*, s. 55. Kaşgarlı Mahmud ve el-ʿAynî'nin Arapça metinleri karşılaştırıldığında bazı ufak farklar dışında ayniyet dikkati çekmektedir. Kaşgarlı Mahmud damgaların sadece hayvanlarda kullanıldığını söylerken el-ʿAynî buna kapkaçağı da ilave etmiştir. (Karşılaştırma için bkz. Kaşgarlı Mahmud, *Dîvânü Lugati't-Türk Tıpkıbasım*, Ankara, 1990, s.20–21 ve el-ʿAynî, *es-Seyf el-Mühenned*, s. 20–21). Faruk Sümer'in de ifade ettiği üzere, tercüme ve üslup farkından kaynaklanan ayrılık bir tarafa bırakıldığında

Bunlardan sultanlar ve melikler çıkmıştır[6]. Damgaları 'dır. 2-Sonra Kayıg (Kaba) (قبع)'dır. (قبن) da denilmektedir. Damgaları dır. 3-Onlardan sonra Bayındır (بايندر) gelir ve damgaları 'dır. 4-Sonra Ava? (İva) (أوا) veya Yıva (يوا) denilen boy gelir. Damgaları dır. 5-Sonra Salur (سلر) da denilen Salgur (سلغر) boyu gelir. Damgaları 'dır. 6-Sonra Avşar (اوشار) da denilen Afşar (أفشار) boyu gelmektedir. Damgaları 'dır. 7-Sonra Beğ-Tili (بكتلي) gelir. Buna Begdili (بكدلي) de derler. Damgaları 'dır. 8-Sonra Bügzür (Büğdüz) (بكذر) gelir. Damgası 'dır. 9-Sonra Bayat (بيات) boyu gelir. Damgası 'dır. 10-Sonra Yazgır (يزغر) boyu gelir. Yazır (يزر) da denilir. Damgaları 'dır. 11-Sonra Eymür (أيمر) gelir. Damgaları 'dır. 12-Sonra Kara-Bölük/İllik/Üylük (Kara-evli) (قرايلك) gelir. Damgaları 'dır. 13-Sonra Alka-Bölük/İllik/Üylük (Alka-evli) (ألقايلك) gelir. Damgaları 'dır. 14-Sonra İğdir (اكدر) gelir. Yigdür (يكدر) de denilir. Damgaları 'dır. 15-Sonra Üregir (أركر) gelir. Yüregir (يركر) de denilir. Damgaları 'dır. 16-Sonra Totur (Dodurga) (توتر) boyu gelir. Damgaları 'dır. 17-Sonra Yundlug (يندلغ) boyu gelir. Damgaları 'dır. 18-Sonra Töger (توكر)(Döğer) boyu gelir. Döger (دكر) de denilir. Damgaları 'dır. 19-Sonra Becenek (Peçenek) (بجنك) boyu gelir. Damgaları امـل 'dır. 20-Sonra Çavulduz (Çavuldur) (جولدز) gelir. Damgaları 'dır. 21-Sonra Habeti (Çepni) (حبتي) gelir. Damgaları 'dır. 22-Sonra Çaruklu' (جرقلع) gelir. Çaruklu (جرقلو) da denilir. Bunları sayıları az ve damgası görünmemektedir[7]. Bunlar yirmi iki adamdır. Bunların her birisi bir boyun atası olmuşlardır[8].

Ortaçağlarda modern anlamda bir milliyet düşüncesinin varlığını düşünmek şüphesiz zordur. Ancak bu devir insanlarının, asılları ve milliyetlerinden tamamen habersiz olduklarını da söyleyemeyiz. Zira Memlûk kaynaklarında rastladığımız pek çok ibâre ve ifâde bunun ispatıdır. el-ʿAynî'nin yukarıda zikredilen Türklere dâir verdiği bilgiler ve onun altında konumuz olan Oğuzları/Türkmenleri ele alışı da bunu göstermektedir. Bunun da ötesinde el-ʿAynî'nin Oğuzlar'a (Türkmenler'e) dâir verdiği bilgi-

---

aynı şeylerden bahsedildiği hemen görülecektir. Bu benzerlik bize el-ʿAynî'nin kaynağının Kaşgarlı olduğunu düşündüren önemli bir husus olmuştur.

[6] Kaşgarlı Mahmud'un "Zamanımızın Hakanları bunlardandır" (Bkz. s. 55) şeklinde verdiği bilgiyi el-ʿAynî değiştirerek yukarıdaki ifâdelerle yazmıştır.

[7] Buradaki bilgi de aynıyla Kaşgarlı Mahmud'dun cümleleridir (Bkz. s. 58) Bu da bize el-ʿAynî'nin kaynağının Kaşgarlı Mahmud olduğunu gösteren diğer bir husustur.

[8] el-ʿAynî, *es-Seyf el-Mühenned fi Siret el-Melik el-Mü'eyyed "Şeyh el-Mahmûdî"*, Tah. Fehim Muhammed Şeltût-Muhammed Mustafa Ziyâde, Kahire, 1966–1967, s. 20–21.

ler cümlesinden olarak Bilâd eş-Şam ve'l-Ermen'de yerleşik hâlde taifelerin bulunduğu ve bunların iki ana bölüğe ayrıldığı, bunlardan birine **Bozok** (بزاق) diğerine ise **Üçok** (اوج اق) denildiğini kaydetmesi dikkat çekicidir[9]. Bu bilgi bize ata yurttaki Bozok-Üçok ayrımının yakın doğuya taşındığını göstermektedir. Ayrıca el-ʿAynî kendi zamanında Anadolu ve Suriye'de yaşayan Türkmenlerin aslının Selçuklu hükümdarı Alp Arslan zamanında Anadolu'ya gelen gruplardan olduğunu da kaydetmektedir[10]. el-ʿAynî Oğuzlardan bahsederken Türkmen kelimesini bilinçli ve neyi kast ettiğini bilerek kullanmaktadır. Dolayısıyla onun devrinde Türkmen isminin ve işaret ettiği grupların belirginleşmiş olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

el-ʿAynî'nin Verdiği Bilgilerin Değerlendirilmesi

Oğuzlar'a dâir verdiği bilgiler incelenirken ilk olarak el-ʿAynî'nin bu bilgiyi nereden aldığı meselesi gündeme gelmektedir. Bilindiği üzere Oğuzlar'a dâir bilgi veren belli başlı kaynaklar Kaşgarlı Mahmud'un *Divân Lügât it-Türk* ve Reşüddin'in *Câmi' et-Tevârih* adlı eseridir. Diğer kaynakların genellikle bu iki kaynaktan yararlandığı görülmektedir[11]. Gerek boyların sayısı gerekse isimlerdeki benzerlik bize el-ʿAynî'nin kaynağının Kaşgarlı Mahmud olduğunu düşündürmüştür. *Divânü Lügâti't-Türk* girişinde el-ʿAynî'nin Kaşgarlı Mahmud'dan yararlandığı yazılmıştır. Ancak bu girişte bahsedilen eser bizim yararlandığımız eseri değildir[12]. Faruk Sümer de eserinde "Kaşgarlı Mahmud'un kaynak listesinden yalnız Memlûk devri müelliflerinden el-Aynî faydalanmıştır"[13] demek suretiyle bu konuya işaret etmiş ancak ayrıntıya girmemiştir[14]. Merhum Faruk Sümer'in işaret ettiği

[9] el-ʿAynî, *es-Seyf el-Mühenned*, s. 26; Bozok Üçok meselesine dâir bkz. O. Üçler Bulduk, "Oğuznamelere Göre Üçok-Bozok veya İç-Oğuz Dış-Oğuz Meselesi", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c.1, S.3, 1997, s. 109–116; Tufan Gündüz, "Oğuzlar/Türkmenler", *Türkler*, c.2, Ankara, 2002, s. 272; Erdal Aksoy, "Oğuz Türklerinin İdari Yapı ve Boy Teşkilâtına Bir Bakış", *Türkler*, c.2, Ankara, 2002, s.320.

[10] el-ʿAynî, *es-Seyf el-Mühenned*, s. 26

[11] Faruk Sümer, *Oğuzlar*, İstanbul, 1992, s.169.

[12] Kaşgarlı Mahmud, *Divanü Lügat- it-Türk*, Giriş, s. XX.

[13] Sümer, *Oğuzlar*, s. 164.

[14] Burada el-ʿAynî'nin akranları arasında Türkçe bilen bulunmadığı, Türkçe bir kaynaktan (*Divân*) sadece el-ʿAynî'nin faydalanabileceği ifade edilmelidir. Memlûkler devrinde Mısır'ın Türkçenin yaygın olarak konuşulduğu bir ülke olduğu hatırlanırsa Türkçe öğretmek için yazılan eserlerin ana kaynağının da *Divân* olması kuvvetle muhtemeldir. Bu konuda yazılan eserler cümlesinden olarak Ebu Hayyân, *Kitabu'l-İdrâk li-Lisân el-Etrâk*, (Haz. Ahmet Caferoğlu), İstanbul, 1931; Besim Atalay, *et-Tuhfet-üz-Zekiyye fi Lugat-it-Türkiyye*, İstanbul, 1945; Recep Toparlı– Nevzat Yanık, *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî*, Ankara, 2000; Recep Toparlı– Nevzat Yanık *el-Kavaninü'l-Külliyye li-Zabti'l-Lugati't-Türkiyye*, Ankara, 1999 en başta zikredilebilir.

eser el-ᶜAynî'nin tarihe dâir diğer önemli ve büyük eseri olan *ʿIkd el-Cumân*'a aittir. Faruk Sümer'in eserinde *es-Seyf el-Mühenned*'e ve buradaki malumata dâir bir bilgiye tesadüf olunmamaktadır. el-ᶜAynî'de geçen Oğuz boylarının isimlerini ele aldığımızda listenin başında kaba' (قبع) olarak görülen isim muhtemelen bir yazım hatasıdır. Kaşgarlı'daki Kayığ (قيغ) yazılışı muhtemelen ya müellif, ya müstensih ya da eseri neşreden tarafından yanlış okunmuş ve yazılmıştır. Zira Kaşgarlı'daki damga ile el-ᶜAynî'de verilen damganın karşılaştırması da[15] bu boyun Kayı olduğunu göstermektedir. Dodurga'nın yazılışı Kaşgarlı Mahmud'unki ile aynıdır. Kaşgarlı'nın Totırka (توترقا) olarak yazdığı isim el-ᶜAynî'de Totır (توتر) olarak yazılmıştır ki "ka" hecesinin düştüğüne delalet eder. Çepni isminin de yine el-ᶜAynî'nin eserinde yanlış yazıldığı görülmektedir. Metinde Habeti (حبتي) şeklinde yazılan Çepnileri damga karşılaştırmasıyla tespit ettik. el-ᶜAynî'nin verdiği boy isimleri arasında, muhtemel bir müstensih ya da modern zamana ait bir dizgi hatasından kaynaklı, en bozuk yazılmış isim Çepnilerinki olarak görülmüştür. Bügdüz isminin ise yine bir yazım yanlışı olduğunu tahmin ettiğimiz Bügzür hâlinde yazıldığı görülmektedir. Zira Kaşgarlı'daki damga ile el-ᶜAynî'deki damganın karşılaştırılması sonucu damgaların aynı olduğu görülmüştür. Alka-Evli ve Kara-Evli Boyları el-ᶜAynî'de muhtemel bir yazım yanlışı ile Kaşgarlı'daki "bölük" olarak yazılan kısım "yölük" olarak yazılmıştır. Yine bu boyların damgalarını karşılaştırdığımızda Kaşgarlı ile el-ᶜAynî'nin aynı olduğunu gördük. Buradaki "Bölük" ve "Yölük" şeklindeki "b" ve "y" farkının müstensih veya nâşir hatası olması muhtemeldir. Buradaki yazılışta kelimenin İllik ve Üylük okunma ihtimali de vardır[16]. Kaşgarlı'dan başka kaynaklarda görülmeyen Çaruklug boyunun el-ᶜAynî'de yer alması da el-ᶜAynî'nin Kaşgarlı'dan faydalandığı görüşünü desteklemektedir. Ayrıca Çaruklulara dâir düşülen "sayıları az ve damgaları belli değil" ifadesinin el-ᶜAynî tarafından tekrar edilmesi görüşümüzü teyid eden diğer bir husustur. Yaparlı, Kızık ve Karkın'ın el-ᶜAynî'nin de listesinde yer almamış olması bilgilerin (Kaşgarı'dan alındığı) görüşümüzü destekleyen diğer bir veridir. el-ᶜAynî'de dikkat çeken bir husus bazı boy isimleri-

[15] Kayı Damgası için bkz. Sümer, *Oğuzlar*, s. 169.

[16] İslam müellifleri (tarihçiler, coğrafyacılar, seyyâhlar) Türkçe isimlerin yazılışında bu dili bilmediklerinden zaman zaman hatalara düşmüşlerdir. Zaman içindeki istinsahlar sırasında nüshalardaki isimlerin aslında uzaklaşarak doğru okunup anlaşılamaz bir hale geldiği de görülmektedir. Modern zamanlarda bu eserleri neşredenlerin Türkçe'yi bilmemeleri ve itinalı bir araştırmaya girişmemeleri sebebiyle Türkçe kelimeler konusunda yetersiz kaldıkları da görülmektedir. Dolayısıyla burada Alka-evli ve Kara-evli kelimesinin okunuşunda "evli" kelimesinin incelediğimiz metinde Üylük, İllik veya Bölük okunmak ihtimali vardır. Biz tarihçi ve filologları müştereken ilgilendiren ve üzerinde henüz mutabakata varılmamış bu konuda şimdilik yukarıdaki okunuşları veriyoruz.

nin Kaşgarlı'daki telaffuzundan farklı olarak sonraki dönemdeki telaffuzlarının da verilmiş olmasıdır. Mesela, Yazgır boyu ayrıca Yazır olarak da verilmiştir. Yıvalar yine aynı şekilde sonraki dönem kullanılışıyla da zikredilmiştir. Salurlar için Salgur olan kullanım yanında el-ʿAynî Salur da denildiğine işaret etmiştir. Begdili için de benzer bir durum görülmektedir. Listemizde Faruk Sümer'in tercihine uyarak Çaruklu boyunu Yaparlı'nın karşısına koyduk. Ancak Çarukluların damgası verilmediğinden bu tayinimizin bir tahminden ibaret olduğunu ifade etmeliyiz. Burada eseri neşredenlerin Oğuz boylarını yazarken okumadaki zorluk veya anlaşılamama sebebiyle eserin yayını sırasında yeni dizgisinde de hatalar olabileceğini ifade etmek istiyoruz. Zira Arap müelliflerince kadim olsun modern olsun Türkçe isimlerin yazımı ve okunması bir sıkıntı teşkil etmektedir. Biz yazımlardaki bu sıkıntıyı damgaları karşılaştırmak suretiyle aşmaya çalıştık ve gereken yerde boy isimlerini buna göre tayin ettik. Bütün bu ortaya koyduğumuz bilgiler el-ʿAynî'nin kaynağının Kaşgarlı Mahmud olduğunu göstermektedir. Böylece bu çalışmayla daha önce merhum Faruk Sümer tarafından bir cümle ile işaret edilip geçilmiş olan ve ilim âlemince daha sonra üzerinde durulmayan bir Memlûk kaynağındaki Oğuzlar'a dâir bilgiler ve kaynağı konusu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Sonuç

Memlûkler devrinde Türkçe ordu'nun ve saray'ın dili idi. Devrin bazı devlet ve ilim adamlarınca da bilindiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Türk asıllı olması hasebiyle el-ʿAynî de Türkçe bilen zevât arasında idi. Kendisinin Kaşgarlı Mahmud'a muttali olması, *Divân'ı* doğrudan görmüş ya da dolaylı olarak ondaki bilgileri kullanmış olması dikkat çekicidir. Yazılı kaynakların çok fazla olmadığı devirlere ait muahhar kaynaklarda rastlanan bilgiler kendilerinden önceki devirlere dâir önemli ipuçları verirler. Memlûk dönemi tarihçileri, kendilerinden çok önce kaleme alınan eserlerdeki çok ehemmiyetli ve artık elde bulunmayan bu eserlerdeki bilgileri zamanımıza kadar ulaştırmakla temâyüz ederler: Daha önce Prof. Dr. Fuat Köprülü Oğuz Menkıbesi'yle ilgili malûmâtı bize ulaştıran bir müellif ve eserinden söz ederken Aybek ed-Devâdârî'nin *Dürer et-Tîcân ve Gurarı Tevârîh ez-Zamân* adlı eserinde bu eserden bahsedip içindeki önemli malumatı aktardığını yazmıştı[17]. Daha sonra Prof. Dr. Faruk Sümer, Dede Korkut Destanları hakkında en eski bilginin Memlûk devri müelliflerinden Aybek ed-Devâdârî'nin eserinde bulunduğundan bahsetmiş idi[18]. Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun ise konumuz bakımından son derece ilgi çekici bir bilgi

[17] Fuat Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara, 1991, s.25-26.
[18] Sümer, *Oğuzlar*, s. 274.

vermektedir. el-ʿAynî'ye kaynaklık teşkil ettiğini ortaya koyduğumuz Kaşgarlı Mahmud'un bugün elimizde bulunan tek nüshası Sâveli Muhammed b. Ebi Bekr İbni Ebi'l-Feth tarafından 1266'da -Memlûkler devrinde- Şam'da istinsah edilmiştir[19]. Memlûk devrinin önemine bir kere daha dikkat çekmesi yanında bu bilgi, bizim el-ʿAynî'nin Kaşgarlı Mahmud'un eserini aslından görerek kullandığına dâir olan görüşümüzü de güçlendirmektedir. Umulur ki bundan sonra Oğuz boyları ile ilgilenen mütehassıslar Memlûk devri kaynaklarını yeni bir yaklaşımla kullanırlar.

OĞUZ/TÜRKMEN BOYLARININ KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

	Reşidüddine Göre Oğuzlar (24 Boy)	**Kaşgarlı'ya Göre Oğuzlar (22 Boy)**	**el-ʿAynî'ye Göre Oğuzlar (22 Boy)**	**Yazıcıoğlu'na Göre Oğuzlar (24 Boy)**
Bozok	Kayı	Kayığ	Kayığ	Kayı
Bozok	Bayat	Bayat	Bayat	Bayat
Bozok	Karaevli	Alka-Bölük	Alka-Üylük/İllik/Bölük	Alka-Evli
Bozok	Alkaevli	Kara-Bölük	Kara- Üylük/İllik/Bölük	Kara-Evli
Bozok	Yazır	Yazgır	Yazgır/Yazır	Yazır
Bozok	Döğer	Töker	Töker/Döger	Döğer
Bozok	Dodurga	Totırka	Totır	Dodurga
Bozok	Yaparlı	Çaruklu	Çaruklu'/Çaruklu	Yaparlı
Bozok	Avşar	Afşar	Afşar/Avşar	Avşar
Bozok	Kızık	-	-	Kızık
Bozok	Beğdili	Beg-Tili	Beg-Tili/Begdili	Begdili
Bozok	Karkın	-	-	Karkın
Üçok	Bayındır	Bayındır	Bayındır	Bayındur
Üçok	Beçene	Beçenek	Becenek	Biçene
Üçok	Çavuldur	Çuvaldur	Çavulduz (Çavuldur)	Çavındır
Üçok	Çepni	Çepni	Habeti (Çepni)	Çebni
Üçok	Salur	Salgur	Salgur/Salur	Salur
Üçok	Eymür	Eymür	Eymür	Eymür
Üçok	Alayuntlu	Ala-Yundluğ	Yundluğ	Alayundlu
Üçok	Üregir	Üregir-Yüregir	Üregir/Yüregir	Üreğir
Üçok	Yiğdir	İgdir	İgdir/Yigdür	İğdir
Üçok	Bügdüz	Bügdüz	Bügzür	Büğdüz
Üçok	Yıva	İva, Yiva	İva/Yiva	Yıva
Üçok	Kınık	Kınık	Kınık	Kınık

[19] Ahmet Bican Ercilasun, *Türk Dili Tarihi*, Ankara, 2004, s.322; Kaşgarlı Mahmud, *Divanü Lügat-it-Türk*, s.XX-XXI.